

יו"ל ע"י כולל "שערים המצויינים" שע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות
כולל להוראה ולעיון ההלכה לאברכים מצויינים בני עליה ❖ כולל "מבקשי ה'" לבעלי בתים בני תורה
בביהכ"ס ע"ש שלמה אלפסי רח' התחיה 1 רחובות

מה כ"ד מה פרשת עקב מה כ' אנוח אב המשטיא מה ג'יון 234 מה שנה מה

לא על הלחם לבדו

מי שאמר לשמן וידלק

והאלשיך (דברים ח א) כתב, "כי לא על הלחם מצד עצמו יחיה ויזון האדם, אלא על כל מוצא פי ה', דהיינו מחמת שיצא מפי ה' שיזון, על כן יחיה ויזון בו האדם, שאילו לא היה אומר הקב"ה **שהלחם יזון, לא היה מזין את האדם**. והוא מאמר רבי חנינא בן דוסא (תענית כה), מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק". דהיינו שמהלחם נלמד לשאר הדברים, שאין טובתם באה לאדם מצד עצמותם, אלא מחמת דבר ה' הגוזר שיושפע האדם מדברים אלו כפי ענינו וצרכיו.

להניח ברכה אל ביתך

ובנבואת יחזקאל (מד ט) נאמר "וראשית עריסותיכם תתנו לכהן, להניח ברכה אל ביתך". וביאר השם משמואל (שלח תרע"ז) עפ"ד האריז"ל הנ"ל, שאין האדם מקבל את חיותו מגשמיות הלחם אלא ממוצא פי ה' שבמאכל. וכבר אמרו (ב"ר מח יא) "פיתא סעדתא דליבא", כלומר, שהלחם מחזק את הלב בגשמיות וברוחניות. וזהו שנאמר בחלה "להניח ברכה", שגורמת שתשרה הברכה שהיא מוצא פי ה' במאכל, ובזה יש חיזוק הלב ביותר.

הפירות מזינים מכח המאמר העשירי שבבריאה

והגר"א (אדרת אליהו) ביאר, שהמאמר העשירי שבעשרה המאמרות שבהן נברא העולם, הוא מה שנאמר (בראשית א כט), "ויאמר אלהים, הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע, ואת כל העץ אשר בו פרי עץ. ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה". ופירש, שבמאמר זה ניתן כח לזרע הארץ, ולפרי העץ, לזון ולסעוד את האדם. וכן ניתן כח בירק ובעשב לזון את בעלי החיים. ואף שכבר נבראו הזרעים והפירות, לא היה בכוחם לזון את האדם ואת בעלי החיים, ולהשלים להם את חסרונם. **ולשם כך נועד מאמר מיוחד שמכוחו נברא ונפעל בטבע הירקות והפירות, שיזונו ויסעדו את לב האדם**. וזהו שנאמר "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", כי חיות זו נוצרה על ידי דיבור ומאמר מיוחד.

בפסוק "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" שנאמר בפרשתנו, טמון לקח ומוסר השכל חשוב, השופך אור על ההנהגה הראויה לאדם בימי חלדו עלי אדמות.

וזאת כפי שפירש האבן עזרא (דברים ח א), "כי על הלחם לבדו לא יחיה האדם, רק עם הכח הבא מהעליונים במצות השם, וזה פירוש מוצא פי ה'". הוי אומר, שכוחו של הלחם לזון ולהחיות, אינו נמצא בעצמותו של הלחם, אלא **שמוצא פי ה' הוא הנותן כח בלחם להחיות את האדם**.

ודבר זה נלמד לדורות מן המן, וכמו שנאמר "ויענד וירעבך ויאכילך את המן, למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם". ללמדך, שכשם שהמן היה מאכל מחודש לשעתו, והזין את ישראל בדבר ה', כך לדורות, מוצא פי ה', הוא המחדש תמיד כח במזון להיות מזין ומחיה את האדם.

"ההשפעה שמכה בו ואומר לו שיצא לחוצה

ויגדל, על זה יחיה האדם"

וכן כתב השל"ה הקד' (שער האותיות, קדושת האכילה, ב) בשם האריז"ל, "אין לך דבר שאין בו צד קדושה, כמו שאמרו (ב"ר יז א) אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, והכוונה להשפעה הבאה מלמעלה. ונמצא שכל מאכל בעולם מעורב מגוף ונפש, המאכל הנגלה הוא גוף, וקדושת ההשפעה מלמעלה היא הנפש שלו. וכשהאדם אוכלו, אזי על ידי האכילה נשארים הגוף והנפש שלו מחוברים, כי הנפש נהנה מהנפש של המאכל, והגוף מהגוף. וזהו שנאמר, כי לא על הלחם הנגלה לנו יחיה האדם, כי אם כן מה תועלת להנפש מזה, **אלא על כל מוצא פי ה', דהיינו ההשפעה שמכה בו ואומר לו שיצא לחוצה ויגדל, על זה יחיה האדם**. וזה הפירוש הוא פירוש מופלא" עכ"ל.

ועוד כתב (שם א), שהאוכל מדברים המותרים ואכילתו לשם שמים, שורה בו רוח הקדושה והטהרה, והנפש נהנית מצד הקדושה שבאכילה. והוסיף עוד, שזהו שנאמר (משלי יג כה) "צדיק אוכל לשובע נפשו". כי לפי פשוטו קשה, שהרי הנפש רוחנית, וכיצד שייכת בה שביעה. אלא שבאכילה עצמה יש צד קדושה, ומצד הקדושה הנפש שבעה.

באכילת המן ניתנה דעת לישראל

ובעל הטורים (דברים א n) כתב, "וויאכילך את המן- למען הודיעך. מלמד שבאכילת המן ניתן להם דעה. וכן בעזרא הוא אומר, ומנך נתת להם להשכילם. וזהו שדרשו, לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן". דהיינו שמהרוחניות הטמונה במן, אשר נבעה ממוצא פי ה' שהיה בו, נמשכו והושפעו לישראל דעה והשכל.

ובמכילתא (פרשת בשלח) אמרו, "לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן, ושניים להם אוכלי תרומה". דהיינו שגם בתרומה ישנו הכח הרוחני המשפיע דעה וחכמה לאוכלי התרומה. וכתב **הסוכת דוד** (עקב אות לו), שמלבד חלות הקדושה המושפעת בפירות, מן המצוות התלויות בארץ. ישנם במצוות הללו סימן ואות לקדושה הרוחנית העליונה השרויה בפירות ארץ ישראל מצד עצמם, עד אשר נאמרו בהן מצוות אלו, שלא כפירות חוץ לארץ. ומשום כך משפיעים פירות הארץ, דעה והשכל לאוכלים אותם. וכמו כן מצינו **במסכת ברכות** (מיד.) שהיו האמוראים אוכלים מפירות גינוסר במידה רבה. ופירש הגר"א (אמרי נועם, שם), שהיו עושים כן כדי שיזדכך שכלם על ידי אכילת הפירות.

וכי לאכול ספריה הוא צריך ?

והטור (או"ח סימן רח) כתב, **שיש אומרים**, שאין לומר בברכת מעין שלוש, "ונאכל מפריה ונשבע מטובה", כיון שאין לחמוד את הארץ בעבור פריה וטובה, אלא כדי לקיים את המצוות התלויות בה. וכתב הב"ח ליישב נוסחא זו, וז"ל, "קדושת הארץ הנשפעת מקדושת הארץ העליונה, נשפעת גם בפירותיה, שיונקים מקדושת השכינה השוכנת בקרב הארץ. ועל כן ניחא שאנו אומרים בברכה זו ונאכל מפריה ונשבע מטובה, כי באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה, ונשבע מטובתה".

והקשה **הלבוש** (או"ח סימן רח), שהרי דרשו תז"ל (סוטה יד.), "דרש רי' שמלאי, מפני מה נתאוהו משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך". ולפי דברי הב"ח, הרי אפשר שרצה משה רבינו לזכות לקדושת פירות הארץ.

ותירץ, שכיון שהשכינה היתה תדירה לגבי משה רבינו, זכה לקדושה יתירה, אף שלא אכל מפירות הארץ. [שהרי לדברי הב"ח, מעלת פירות ארץ ישראל, היא משום השראת השכינה. וכיון שהשכינה היתה תדירה לגבי משה, אין הוא נצרך לקדושת הפירות]. וזהו שאמרו "וכי לאכול מפריה הוא צריך", שלפי מדרגתו הנעלה אין הוא נצרך לכך. אמנם שאר בני אדם, ודאי שתהיה להם תועלת רבה באכילת הפירות, באשר יהיו מושפעים בכך קדושה יתירה מן השכינה השורה בארץ.

אין תורה כתורת ארץ ישראל

והשפת אמת (בשלח תרנ"ו) כתב, שכפי קדושת המאכל זוכה האדם לתורה. והוסיף, שאפילו פירות חולין שניטלו מהם תרומה ומעשרות נשאר בהם רושם קדושה. ולכן אין תורה כתורת ארץ ישראל, לפי שפירותיה מתקדשים ע"י המצוות התלויות בארץ, והאדם האוכל מהם מתקדש ביותר וראוי להשכיל בתורה.

ונברך עליה בקדושה ובטהרה

ובמסכת סוטה (מט.) דרשו, "ר"ש בן אלעזר אומר, טהרה בטלה טעם וריח". ופירש רש"י, "טהרה שפסקה מישראל, ביטלה טעם הפירות וריחם, שמתוך שהיו טהורים ונוהגין בטהרה, אף הקב"ה מטהר פירותיהן מריח רע ומטעם רע". ונמצא שכשישראל קדושים וטהורים, ניתן ריח וטעם טוב בפירות.

ובשו"ת משנה הלכות (ת"ח סימן כב), פירש לפי זה, את מטבע הברכה, "ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו, והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה, ונאכל מפריה ונשבע מטובה, ונברך עליה בקדושה ובטהרה". שבזמן הזה, שעדיין לא נבנה בית המקדש, ולא נטהרו ישראל מן הטומאה, נחסר טעם הפירות, ולא שייך לשבוע מהם כראוי, בבחינת "ונשבע מטובה". אך כשיבנה הבית, ויטהרו ישראל מטומאתם, אזי "ונברך עליה בקדושה ובטהרה". וכיון שתהא הקדושה והטהרה שורה בהם, ינתן שוב בפירות טעם וריח, ואז יתאפשר לשבוע מהן כראוי. ונמצא שעל ידי הקדושה והטהרה שתהא בבנין הבית, נזכה לאכול מפריה ולשבוע מטובה.

העלון מוקדש לע"נ

מרדכי מורד בן טאורזה ז"ל
יעקב בן אלג'יה ז"ל
שמעון בן מיליה ז"ל
משה בן חלימה וסאלם ז"ל
הרב עובדיה בן יעקב ז"ל
יעקב בן חיים הלוי ז"ל
שושנה בת עזיזה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ

שלום בן יחיא ויהודית ז"ל
נח בן חיים ז"ל
ברכה בת אהרון ע"ה
רחל בת חיה ע"ה
סעדה בת זוהרה ע"ה
שמואל בן דוד ומרים ז"ל
שלמה בן דוד ומרים ז"ל
אסתר בת שמחה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ

שלמה אלפסי בן שמעון ז"ל
אברהם בן ליסה לאה ז"ל
בצלאל בן רחל ז"ל
אברהם בן זהרה ז"ל
חיים ויקטור בן רחל ז"ל
טאוס בת גוהר ע"ה
שמעון בן שלום ז"ל
אברהם בן טאוס ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ

ר' בנימין בן משה ז"ל
סרח שרה בת רחמה ע"ה
צביה בת סרח ע"ה
רחל בת סאלחה ע"ה
נאז'ה מזל בת תאג'ה ע"ה
אהרן בן יחיא מעברי ז"ל
מאור בן צביה ז"ל
אבלין בת איבון ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

מחברת האסתר: אודיין עילית אסתר יוסף 3/10. טל' 08-9744220 © דוא"ר לתרבות ורשימת תפילה: rinuna@shtaygen.co.il

חזק! חזק! חזק! נתן להוריד את עלונו ירונוף של תורה ביטפנות אהלים החיים [www.tipot.co.il]

קורא נכבד ! עלון זה יז"ל כחלק מפעילויות מוסדות "דרכי תורה" רחובות. בנוסף לכך קיימים: כוללים לאברכים מצויינים. בימ"ד להוראה לרבנות. כולל ערב. כולל בין הזמנים. כולל יום שישי. קרן "פותח את ידך" - סיוע למשפחות נצרכות. וכן הנצחה לע"ג הנפטרים. אם ברצונך להיות שותף למפעל אדיר של תורה וחסד במשך כל ימות השנה, צור קשר עם הנהלת המוסדות, והבא ברכה אל ביתך !

כתובת המשרד: רח' מרגולין 12 רחובות. טל' 08-9452903. פקס: 08-9452903-153. דוא"ר: salami1@bezeqint.net
כמו כן ניתן לתרום לפעילות המוסדות ולהקדשות והנצחות בעלון ע"י הפקדה בבנק הדואר ת-8795528 ע"ש "דרכי תורה"